Ч. 100 Неділя 5 (17) мая 1896. Рік VI.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і **Адміністрация:** улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жаданє і за зложенєм оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в бюрі дневників Люд. Пльона і в ц. к. Старостввах на провінциї:

на цілий рік зр.	2·40
на пів року „	1·20
на чверть року „	—·60
місячно . . „	—·20

Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:

на цілий рік зр.	5·40
на пів року „	2·70
на чверть року „	1·35
місячно . . „	—·45

Поодиноке число 3 кр.

З Ради державної.

Минувшої середи вела ся дальша дебата над реформою податковою, а именно над тими параґрафами закона вводячими в житє реформу податкову, в котрих містять ся постанови що-до ужитя доходу з безпосередних податків особистих. Пос. Герольд жадав, щоби цілу надвишку передати поодиноким краям. — Пос. Кайцль поставив внесенє, щоби ті, котрі мають звиш 1.000 зр. доходу катастрального, не діставали нїякого опусту, а инші мають діставати постепенний опуст, тим більший, чим менший мають дохід з ґрунту. — Мінїстер фінансів др. Білїньский в довшій бесїдї виступив против тих обох внесень і заявив, що не може нїяк на них згодити ся. На случай, коли-б ті внесеня були приняті, то закон не міг би бути предложений до Найв. санкциї. — Против внесеня пос. Кайцля промавляли також посли Пешке і ґр. Цедвіц, за внесенєм др. Люеґер і Крамарж. По промові референта Бера внесенє пос. Кайцля відкинено 116 голосами против 79. Натомість ухвалено §. від 4 до 11 після предложеня комісиї разом з поправкою поставленою пос. Д. Абрагамовичем, після котрої надвишки податку особисто доходового мають бути розділені по рівній части межи скарб державний, а фонди краєві.

На тім перервано наради. Опісля інтерпелювали пос. Гавк і товариші в справі розвязаня кількох товариств академічних при віденьскім унїверситетї і на тім закінчено засїданє.

*

На вчерашнім засїданю Палати послів відчитано письмо президента мінїстрів, взиваюче Палату до вибору членів спільних Делеґаций. Президент заявив, що вибори ті відбудуть ся в слїдуючім тиждни.

Мінїстер зелїзниць відповідаючи на інтерпеляцию пос. Шваба в справі оголошеня приписів, ухвалених межинародною комісиєю для перевозу товарів, заявив, що дотичні протоколи доти не будуть оголошені, доки держава не порозуміє ся що-до результатів конференциї. Мінїстер повідомляє загально, що більшість комісиї приняла внесеня австрийскі.

Конець дебати над реформою податковою.

Опісля розпочала ся дальша дебата над реформою податковою. При арт. 11 виступив пос. Барайтер против постанови, щоби деякі суми з податку доходового відступлено краям під условєм, що податок той буде вільним від всяких додатків краєвих. Бесїдник ставив внесенє, щоби громадам вільно було за призволенєм соймів краєвих побирати додатки не висші над 20 процент. Именем пос. Гасера поставив бесїдник внесенє, щоби громади мали право побирати від податку доходового додатки до висоти половини податків реальних, найвисше однакож у висоті 50 процент.

Пос. Ґрос спротивив ся тому домагаючись, щоби не ставити перешкод доведеня закона до кінця. — Пос. Турнгер доказував, що §. 13 годї приняти, а так само доказували то і бесїдники пос. Фукс і Шварц, кажучи, що сей параґраф кривдить права автономічні, бо обмежає сойми в накладаню податків. — Пос. Абрагамович боронив сего параґрафу.

Опісля промавляв мінїстер фінансів др. Білїньский і заявив ся против додатків до податку доходового. Мінїстер сказав, що реформа податкова загально взявши не усуне основи для автономних податків і правительство мусить длятого відклонити від себе одвічальність за то, мов би то оно хотїло в чім небудь обмежити основу додатків в справі инших податків для краів, повітів і громад. Против евентуальних додатків краєвих до платнї урядників не буде правительство робити нїяких трудностий. Урядники державні мусять однакож як і доси бути виняті з під тої постанови. Що-до відшкодованя громад за поручений круг дїланя не може мінїстер нїчого обіцювати.

При голосованю відкинено всякі поправки і принято §. 13 в предложеню правительства. Дальші параґрафи від 14 до 18 ухвалено без дискусиї а тим самим ухвалено і закон о реформі податковій в другім читаню.

Наконець ухвалила Палата послів проєкт закона в справі доповненя закона о заосмотреню осіб войскових в армії, воєнній маринарці і краєвій оборонї, та додаткову постанову в справі межинародних тариф зелїзничих. На тім закінчено засїданє а слїдуюче назначено на нинї.

---

4)

Дїти капітана Ґранта.

Фантастично-наукова подорож Юлїя Верна.

(Дальше).

IV.

Предложенє леді Ґленарван.

В часї оповіданя, леді Єлена нїчого не згадувала нї о побоюванях льорда Ґленарвана, які він висловлював в своїм листї писанім з Льондона, анї о мниміи неволи капітана Ґранта у Індиян полудневої Америки. Та й на що було смутити бідні дїти образом страшного положеня їх вітця, длячого нищити або зменшати надії розбуджені в їх души? На кождий спосіб то не могло би нїчого нї помогти нї відмінити. Отже леді Єлена волїла промовчати всї немилі обставини, а відповівши на питанє міс Ґрант, стала й собі розпитувати дїти про їх відносини маєткові і спосіб житя.

Зворушуюче а щире оповіданє дївчини вбільшило лише симпатию, яку від першої хвилї почула для неї леді Ґленарван.

Міс Марі і Роберт Ґрант були одинокими дїтьми капітана. Гаррі Ґрант, їх отець, утратив жінку, котра померла, як Роберт прийшов на сьвіт, а виїзджаючи на довгі і далекі подорожі, повіряв свої дїти опіцї честної старушки, близької своячки. Капітан Ґрант був відважним моряком, знав знаменито своє ремесло, був рівно добрим моряком як і купцем — т. є. мав дві прикмети необхідно потрібні в торговельній маринарцї. Мешкав разом з своїми дїтьми в містї Данді, в ґрафстві Перс в Шкотії і походив звідтам. Єго отець був пастором; дав єму дуже добре вихованє в тім пересьвідченю, що оно кождому навіть морякови може також придати ся.

Капітан Гаррі робив і на свою руку невеликі торговельні інтереси, котрі єму досить вели ся, так, що кілька лїт по уродженю Роберта зібрав вже був невеличкий маєток.

Тодї то в єго души зродилась гадка, котра зробила єго імя звістним в цілій Шкотії. Як Ґленарвани і кілька инших знаменитих родин, так і Ґрант не приляг серцем до заборчої Анґлії. Після єго пересьвідчень і понять не могли погодити ся інтереси єго краю з інтересами і намірами Анґлїйців, а щоби надати тим шкотским інтересам більше самостійного розвитку, рішив він заснувати велику шкотску осаду на однім з більших островів Океанії. Чи він мрів о такій независимости, якої примір подали Сполучені Держави, яку колись добудуть для себе Індиї і Австралія? Може бути. Також може бути, що висказав коли голосно свої надії. Отже легко порозуміти, що правительство відмавляло своєї помочи в тих кольонізацийних намірах, а навіть робило єму перепони, котрі в кождім иншім краю були би знеохотили і найбільше підприємчивого духа. Але Гаррі не так легко давав ся знеохочувати: відкликав ся до патриотизму своїх земляків, пожертвував цїлий свій маєток, побудовав корабель, а дібравши собі певних людий і повіривши свої дїти опіцї честної старушки своячки, пустив ся на оглядини великих островів Спокійного Океана. Було то 1861 року. За цїлий рік, т. є. аж до 1862 р. мали о нїм в Шкотії заєдно певні вісти; але від часу єго виїзду з Каляо в червни не було вже чути о кораблї *Брітанния*, а „Морска Ґазета“ не доносила нїчого о судьбі капітана.

Власне в тім часї померла стара своячка Ґранта і дїти єго полишили ся самі на сьвітї.

Мария Ґрант мала тодї чотирнайцать лїт; сильного духа дївчинка не налякала ся нового хоч дуже критичного положеня і посьвятила ся цїлковито для свого братчика, котрий був ще тодї дитиною. Єго треба було виховувати і учити. Бідна дївчинка працювала днями і ночами, всього собі відмавляла, жила як найощаднїйше і при таким розумнім а витревалім поступованю, зуміла знаменито відповісти принятим на себе обовязкам матери.

Ті дїти лишили ся в Данді і зносили благородну нужду з незвичайною силою і постійностию. Мария гадала лиш о своїм братї: єго будучність стала мрією єї житя. Мала глубоке пересьвідченє, що корабель *Брітанния* був на віки страчений і що отець після всякої імовірности помер; отже легко відгадати, з яким зворушенєм перечитала случайно в *Таймсї* відозву льорда Ґленарвана, котра нагле прояснювала вже майже страчену надію.

Не було чого надумувати ся. Постановила рішучо йти, хочби лише по тото, щоби довідати ся, що найдено тїло капітана Ґранта і решткі розбитого корабля десь далеко на безсходнім

Перегляд політичний.

Патентом цісарским з дня 7 мая с. р. скликано спільні Делеґациї на день 30 мая с. р. до Будапешту. Аж до сего часу мають бути в Раді державній залагоджені ще закон о відписаню податку ґрунтового з причини нещасть елементарних, ревізия катастру, закон о приналежности і кілька поменших справ. Зачувати, що в половині вересня буде знову скликана Рада державна і тогди прийде на порядок дневний новеля до закона промислового. В тім часї буде також вести ся нарада в комісиї над підвисшенем податку від пива і горівки.

З Африки наспіли користні для Італиї і Англиї вісти. Власть Магдіґо в Судані мабуть вже упадає. Найважнїйший его союзник і полководець Осман Діґма вернув до свого краю і не хоче воювати против Англійців. В Донґолї настало велике невдоволенє з правлїня Магдіґо. В Кордофані вибухла революция а всхідна часть Дарфута вибила ся навіть з під власти Магдистів а ворохобники ідуть на Ель Обейд, столицю магдистів.

Новинки.

Львів дня 16 мая 1896.

— **Іменованя.** Ц. к. міністерство торговлї іменувало інжинера-асистента ц. к. зелїзниць державних Ад. Кацельского і окінченого слухателя політехніки Тад. Ящуровского провізоричними ад'юнктами будівництва при ц. к. Дирекциї почт і телеґрафів у Львові.

— **Перенесеня.** Ц. к. Дирекция почт перенесла почтових асистентів Йос. Гавликовского з Ряшева до Станиславова, Ант. Никодемовича з Тернополя до Львова і Ад. Розенравха з Тернополя до Дроговича.

— **В память Тараса Шевченка** відбуде ся дня 18 с. м. в Бережанах в сали касина міщаньского музикально-декляматорский вечерок заходами „Бережаньского Бояна". Початок о 8-ій годині вечером.

— **Смерть від хоругви.** В Будапешті дня 13 с. м. упала з палати Газого при площи Ґізелї хоругов і ударила в голову переходячого тамтуди фабриканта Альойзия Неошіля так сильно, що на місци его убила.

— **Намірене самоубийство.** Вчера по полудни постріли ся в касарни на цитаделі у Львові вояк 30 полку піхоти. Куля карабінова перейшла від бороди до носа. Непритомного відвезено до войскового шпиталя.

— **Сеґорічна весна** дає ся в знаки своєю непогодою і студению, якої рідко в так пізнім часї. Особливо кілька послідних днїв нагадувало праву зиму. В ночи з понедїлка на второк був мороз, в середу пополудни падав сніг, а в середу в ночи і в четвер на Вознесеніє мали ми знов сніг. У Львові по улицях видко скрізь зимові одяги, бо в лїтних годї вийти задля студени. Богато людий палить в печах. В Карпатах лежить груба верства снігу, ще старий не зійшов, а на него упав сьвіжий. Така студїнь панує тепер не лише у нас в Галичині, але й в полуднево-західній і полудневій Росиї. На пр. в Конґресївці і на Украинї, а навіть на Кримі пригадує сеґорічний май зиму.

— **Процес о убийство** вів ся сими днями перед судом присяжних в Станїславові против Федора Грицака, 25-лїтного селянина, обжалованого о убийство власної жінки. Федір Грицак оженив ся перед двома роками в Краснім коло Делятина з сиротою Явдохою і замешкав в еї хатї. Вже в початках проявила ся між ними незгода, бо Федір нїчого не робив, пиячив і тратив маєток честної і роботящої жінки, а в додатку бив еї. Дійшло до того, що Явдоха не хотїла з ним жити і Федір пішов на якийсь час до роботи в горах до Ворохти. Коли вернув до села, мешкав якийсь час у своєї матери і волочив ся без дїла. Дня 10 марта с. р. зайшов він до хати своєї жінки в ночи і тут наставав на неї, аби его знов приймила до себе. Жінка не хотїла на то пристати і тодї розлючений Федір задушив еї, а хотячи укрити убийство всунув еї до печи і поставив коло неї миску з глиною, а відтак розвалив цїлий піц, аби здавало ся, що Явдоху задушило, як она піц лїпила. — Обжалований признав ся при розправі до вини і трибунал засудив его на кару смерти.

— **Живий небіщик.** Одна росийска газета пише о такій пригоді, що лучила ся в уфимскій губернії: У сьвященика села Богородское, а відтак в уряді громадскім зголосив ся недавно селянин з того села Іван Тімохін, котрого яко небіщика похоронено ще перед 5 лїтами. І смерть і похорон були записані в громадских книгах, а сам Тімохін так оповідає свої „посмертні" пригоди: Я занедужав і за кілька днїв помер. Памятаю дуже добре, як мене обмили, убрали і положили до домовини. Памятаю спів сьвященика і плач жінки та дітий. Я знав, що мене мають поховати, але я не міг нї крикнути нї порушити ся. Вкінци занесли мене на кладовище, але що гріб не був ще готовий, лишили мене грабарі в домовині а самі пішли на обід, з тим наміром, що по обіді докінчать гріб і похоронять мене. Коли я остав сам на кладовищи, пробудив ся і натиснув на віко домовини із скілько у мене сили було. Слабо прибите віко відскочило. Я вийшов з домовини, але боял ся вертати до села, бо там були би мене взяли за упира або чарівника. Отже я замкнув домовину і пішов до ліса, де пересидїв ніч, а рано пустив ся в сьвіт за очи. За тих кілька лїт був я в многих селах і містах, наймав ся на роботу і поводилось менї всїляко, зле і добре, але все таки маркотно менї було між чужими, я тужив за своїм селом. Впрочім закінчив простодушний селянин, говорити що хотїти а без пашпорту чоловік не може жити, треба було постарати ся о пашпорт. Живого небіщика заведено до его села, де від разу пізнали его: жінка, свояки, сусїди і ті, що его перед 5 роками ховали. Справа вияснила ся і Тімохіна знов вписано між жиючих.

— **Померли:** О. Володимир Крушельницкий, сотрудник в Заболотові дня 12 с. м., в 31 році житя, а 4-ім сьвященьства; — Евстахий Макогоньский, урядник скарбової дирекциї у Львові, дня 10 с. м. в Стриганцях, в домі свого вітця тамошнього пароха.

Господарство, промисл і торговля.

Добрі ради.

— Що робити, щоби управа збіжа лїпше виплачувала ся? — Треба добирати на засів такі роди збіжа, котрі або дають більше зерна, або лїпше зерно, як другі. А почім же то пізнати? В тім і цїла штука. Господарі, що займають ся більше годівлею худоби, уміють вже зверха по худобинї пізнати, до чого котра лїпша: котра корова лїпша на молоко; котра безрога лїпша на солонину, а котра на мясо і т. д., та після того добирають собі худобину, чи безроги на розплодок. Отже так само треба би робити і зі збіжем. Але доси ще

побережи. На кождий спосіб було то ще лїпше, як тота вічна непевність і неспокійність.

Свою гадку виявила братова і ще того самого дня всївши на зелїзничий поїзд доїхали до Перс, а звідтам над вечером дійшла до Малькольм-Кесль, де по тільких терпінях вступив в душу Мариї слабий промінь надії.

Всї ті подробиції оповідала Мария леді Єленї з цїлою щиростию і простотою, а пані Ґленарван зворушена до глибини серця притискала до грудий невинні головки дїтий капітана Ґранта, обливаючи їх сльозами сердечного співчутя.

Роберт немов би перший раз чув цїлу тоту историю, слухав з незвичайною увагою кождого слова сестриного оповіданя.

Тимчасом смеркло ся; леді Єлена знаючи як утомлені мусять бути дїти довгою дорогою, просила їх, аби пішли на спочинок. Відведені до призначеної їм комнати дїти вскорі поснули, мріючи в снї о лїпшій доли.

Коли они відійшли, велїла леді Єлена попросити до себе майора і всьо єму розповіла.

— Козир-дївка з тої Мариї Ґрант — сказав Мек-Небс, вислухавши оповіданя своячки.

— Дай Боже, щоби мому мужеви повели ся его заходи — сказала леді Єлена — бо инакше положенє тих двоїх дїтий було би страшне.

— Наміри мого благородного свояка удадуть ся — відповів Мек-Небс — певне удадуть ся, хиба би ті льорди при міністерстві маринарки мали твердші серця від цементу.

Мимо такого запорученя перевела леді Єлена дуже неспокійно ніч і не могла уснути анї на хвилю.

На другий день ледве стало свитати, проходжували ся вже Роберт і Мария Ґрант по великім замковім подвірю, коли нагле дав ся чути гуркіт над'їзджаючого повоза. Льорд Ґленарван вертав дуже спішно до Малькольм-Кесль, а кілька мінут потім вибігла леді Єлена на зустріч мужеви; за нею ішов майор.

Льорд Едвард був сумний, змішаний, гнївний; з жінкою привитав ся мовчки.

— І що-ж, дорогий Едварде? — спитала живо леді Єлена.

— Га, люба Єлено — відповів льорд Ґленарван — ті люди без серця.

— Відмовили....

— Так відмовили менї корабля! Заєдно говорили о страчених міліонах при гляданю Франкліна; казали, що документ, який я їм предложив, неясний, невиразний; говорили, що ті нещастні погибли вже від двох лїт і що тепер мала правдоподібність їх віднайти, що коли попали в неволю у Індиян, то їх відведено до середини краю і що не можливо переходити цїлу Патаґонію вздовж і півперек, аби віднайти трех людий — трех Шкотів! — що то глядане буде і безуспішне і небезпечне, бо може коштувати більше жертв, як їх можна спасти. Одним словом, навели всї найнерозумнїйші причини, які лише можуть наводити люди, що хотять відмовити. Не забули очевидячки о намірах капітана Ґранта і бідний капітан єсть вже, як здасть ся, на все страчений.

— Мій отець! мій нещастний отець! — крикнула Мария Ґрант, падаючи до ніг льорда Ґленарвана.

— Твій отець! Як то міс? — спитав льорд зачудований.

— Так Едварде, то міс Мария і еї брат Роберт, двоє дїтий капітана Ґранта, котрих відмова тих панів в Льондонї засуджує на вічне сирітство.

— Ах, міс — сказав льорд Ґленарван, піднимаючи дївчину — коли-б я був знав, що ви тут....

Не докінчив своєї гадки. Прикре, лише плачем перериване мовчанє заволодїло на хвилю товариством. Нїхто не сьмів відозватись, анї льорд Ґленарван анї леді Єлена нї майор, а тим менше замкова служба, що мовчки стояла довкола свого пана; але з постави і черт лиця цїлої тої дружини Шкотів видко було, що протестували в души против поступованя англійского правительства.

По досить довгій перерві, сказав майор звертаючи ся до льорда Ґленарвана:

— Отже вже нема ніякої надії.

— Ніякої.

— Ну, то я — сказав малий Роберт — я піду ще до тих людий, погляну їм в очи, а тодї побачимо....

Роберт не докінчив задуманої погрози, бо здержала его сестра — але его затиснений кулак доказував не дуже мирного настрою.

— Нї, Роберте, нї — сказала Мария Ґрант — подякуймо тим честним і благородним людям за всьо, що для нас зробили, заховаймо в серци вічну вдячність для них і ходїм звідси обоє.

— Марие! — кликнула леді Єлена.

— Куди ви, міс, хочете іти? — спитав льорд Ґленарван.

— Піду, кину ся до ніг королевої — відповіла дївчина — а побачимо, чи зможе она остати глухою на просьби двоїх дїтий, що прийшли жебрати о ратунок для свого вітця.

Льорд Ґленарван потряс головою; не щоби мав сумнївати ся о серцю своєї найдостойнїйшої володїтельки, але длятого, що був певний, що до неї не допустять бідної дївчини. Ті що просять ласки, рідко там доходять до степенїв престола і здасть ся, немов би Англійцї на воротах королївскої палати умістили той самий напис, який звичайно кладуть на кермі кождого

не удало ся знайти способу, як би пізнавати зверха по збіжу, котре дає більше зерна, або ліпше зерно як друге. Професорови господарства при університеті в Ґетинзї, Лїбшерови, удало ся тепер винайти по довголїтних досьвідах один такий спосіб. Він каже, що всї ті роди пшеницї, жита, вівса і кукурузи, котрі в своїх стеблах мають менше суток (суткою називає ся часть стебла від одного колїнця до другого), дають більше зерна. З того виходить практична наука для господарів: добирати собі на насїнє зерно з тих родів збіжа, котрі мають в стеблї менше суток, а буде більше зерна і управа збіжа буде виплачувати ся. При тім не потреба анї богато роботи, анї нїяких коштів, лиш трохи часу і терпеливости. В часї, коли вже збіже доспіває, можна в недїлю або сьвято вийти на поле і вишукавши дорідні колоски, перерахувати під ними сутки на стеблї та вибрати ті з них, котрі мають найменше суток і відзначити їх чим небудь, чи то н. пр. заткнути коло них тичку і привязати до неї легко стебло ниткою, чи лиш на стеблї привязати паперець; коли відтак колоски доспіють, треба їх зірвати і витерти з них зерно, з кождого окремо і окремо обчислити, кілько було на кождім колоску. З вибраних так колосків треба сховати на насїнє то зерно, котрого на однім колоску було найбільше, а з весною засїяти его окремо на грядочцї в городї. Зібране в другім роцї зерно з грядки треба знов сховати на насїнє, вибравши з него найдороднїйше, і в слїдуючім роцї обсїяти ним кусень ґрунту і так робити доти, доки не буде ся мати більшої скількости зерна до засіву вже на поли. Там треба его засївати окремо і окремо збирати та ховати на насїнє. Так розмножить собі господар рід збіжа, котрий буде ему давати найбільше зерна. Тим не треба відстрашувати ся, що на розмножене насїня треба довго чекати. Прецї й на садовину треба чекати також кілька лїт, а мимо того еї садимо. Така управа збіжа буде нам тогди виплачувати ся.

— Тичок до гороху і фасоль уживають звичайно з корою, а то не добре. Кора в першім роцї держить ся ще добре, але вже в другім пукає і відстає від дерева, а за нею криє ся множество всїляких шкідливих комах, або складає там свої яечка. Длятого треба тички перед ужитем облупити з кори.

— Запалене вимени у корови пізнати по тім, що оно буває напухнене і горяче; корова дає менше молока, а молоко есть мутне і сировате, иноді й червонаве від крови. Корова не хоче їсти, а пє богато. В такім случаю треба вимя частїйше зцеркувати і купати в лїтеплї або в лїтнім молоцї. Корові треба дати на прочищене ґлявберскої соли і 30 ґрамів салїтри в пів лїтрі води. Коли вимя есть дуже болюче, треба его натирати олїйцем з німицї.

— Що-то есть короста і що робити від неї? Читателї наші пригадають собі зараз ту дівчину з Єзуполя, про котру ми в четвер в новинках нашої часописи розказали — що через коросту, а не так через коросту, як через забобони темних людий зійшла марно зі сьвіта. Длятого хочемо тут дещо сказати про коросту, а ті з наших письменних і сьвітлих господарів, що то прочитають, нехай відтак поучають неписьменних і темних та відводять їх від забобонів, котрі в своїх наслїдках бувають нераз гірші, як і найпоганїйша хороба. — Короста, звана також шолудами або пархами — то погана і заразлива недуга, але не така вже небезпечна, щоби з неї не можна вилїчити ся. — Клїща, що то найчастїйше чіпає ся пса, або иноді й чоловікови впиває ся в тїло, знає кождий. Отже подібне, лиш дуже маленьке, пів мілїметра довге звірятко, зване „розточком свербяком“ або „коростяком“, есть причиною корости. Свербяк має червонаву головку, зрослу з туловищем, а на нїй 8 тоненьких волосків; горішні кусала мають дуже дрібонькі зубцї а долїшні труть ся об них і ріжуть, якби пилкою; очий не має. Поза головкою має чотири волохаті ніжки, а на них на кінци, подібно як муха, платочки нїби як тарельчики, котрими може причіпляти ся. З боків на туловищи має 20 довгих щетинок. Самчик свербяка жие лиш шість недїль і есть о третину більший від самички, котра жие три або й чотири місяцї і зносить около 50 яечок, але лиш одно відразу. З яечка вилазить дуже маленький червачок, котрий жие соками під наскірнем (наскірень — верхна, тоненька шкірочка на людскій шкірі). Самчик і червачок точать лиш коротенькі рівцї в шкірі, а самичка довгі і складає в них яечка. Свербяк любить лиш теплі місця на тїлї, длятого кидає ся найскорше між пальцями, повмсше долонї, під колїнами і там, де рука в лїкти згинає ся; в ночи і теплій поссели розходить ся він і по цїлім тїлї. Від того, що він точить тїло, оно свербить і по роздрапаню стає брудно-темне з круглавими, брудно-білими прищиками, в котрих як-раз сидить свербяк. Корости, значить ся, свербяка можна набрати ся від других людий, коли їм подає ся руки, носить ся їх одїж, спить ся в постели, в котрій ті люди спали і т. д. Нехарні люди, що не миють ся добре і нїколи не купають ся, дістають найскорше корости. Людский свербяк жие також на кони, на псї, на вівци і козї і есть причиною пархів, котрих і чоловік може набрати ся, але й їх заразити своєю коростою. Щоби корости позбути ся, треба свербяків на тїлї вигубити, а того не зробить анї студена купіль, анї то, що хтось влїзе в горячу піч — бо і так у нас лїчать ся від корости. Найлїпша від корости есть масть, котру робить ся мішаючи з собою: 8 ґрамів калїюмкарбонату (білий порошок, можна купити в аптицї), 15 ґрамів цьвіту сїркового (сїрка в порошку) і 60 ґрамів смальцю. Викупавши ся добре в теплій водї треба тою мастию два або три рази на день помастити цїле тїло. Замість тої масти можна також взяти перуваньского бальзаму, змішати по рівній части з чистим і міцним спіритусом і тим мастити ся, а короста щезне.

— Як очистити воду в керници, щоби була добра до питя? Насамперед треба вибрати з керницї всю воду і керницю добре вичистити та вишурувати цимбринє. Відтак зробити з великих куснїв деревляного вугля, яке випалюють у вуглярках, три вязанки, звязавши в кожду по 20 куснїв а привязавши ще до них по спорому кусневи камінної соли покласти їх на дно керницї, За два або три днї буде вода в керници чиста як сльоза і добра до питя. Вуголь втягає в себе всяку нечистоту з води і стає такий тяжкий, як би камінний. Керницю треба чистити бодай два рази до року, особливо же з весни, але вуголь може лежати в нїй і цїлий рік. Та й соли не треба давати більше, як раз до року.

— Від ужаленя пчоли добрі слїдуючі способи: 1) Змочити платок в амоняку і приложити. — 2) Обмити ужалене місце милом або лугом. — 3) Змочити платок в молоцї і приложити. — В кождім случаю треба насамперед жало виймити.

— Бурштин скітувати можна мішаниною по рівній части (на вагу) мастиксу (живиця з дерева пістациї; можна купити в аптицї або дроґериї) і горячого льнянного олїю.

— Кіт до шпар в підлозї, дуже добрий, бо твердне скоро і не розмакає при шурованю, робить ся з 5 частий сьвіжого сира і 1 части мілко потовченого, негашеного вапна. Мішанину закрашує ся ще після потреби жовтим окром або якою иншою мінеральною краскою.

— Нові винаходи. Брак і дорожня топлива не лиш у нас, але й в других краях, спонукують людий придумувати способи, якими можна би топливо як найбільше використати. Богато топлива їде з димом. Отже якийсь Нїмець, Гарцер, придумав таку піч, в котрій горить ще й дим, який виходить з горіючого дерева. Єсть то подвійна піч, — піч в печи. В середній печи на сподї горять н. пр. дрова; дим з них не виходить в комин, але їде межи ту піч, що зверха а ту, що в серединї і сподом дірками виходить до огню, там запалює ся і горить. Тим способом все тепло, яке дає горіюче дерево лишає ся в печи, а комином виходять лиш ті ґази, котрі вже не можуть згоріти.

ТЕЛЕҐРАМИ.

Відень 16 мая. Є. Вел. Цїсар затвердив Штробаха бурмістром міста Відня; его заприсяжене відбуде ся ві второк. Староста Фрібайс одержав титул і характер радника намістництва і буде вести дальше урядоване аж до часу, коли Штробах обійме урядоване.

Берлин 16 мая. Правительство зажадало від парляменту додаткового кредиту в сумі 250.000 марок на репрезентацию підчас торжества коронацийного в Москві.

свого корабля: „Просить ся подорожних не розмавляти з керманичем“.

Леді Єлена порузуміла гадку свого мужа; знала добре, що даремні були би заходи бідної дївчини. Привиджувала думкою сумну, страшну будучність тих двоїх дїтий — і тоді рішила ся на великий, благородний подвиг.

— Мариє Ґрант — відозвала ся — зажди моя дитино і вислухай, що тобі скажу.

Мария держачи свого брата за руку, вже готова була відійти, але на ті слова ще задержала ся.

Тоді леді Єлена з очами повними сльоз, але з оживленим лицем, приступила до свого мужа і сказала чистим і сьмілим голосом:

— Едварде! Коли капітан Ґрант писав той лист і кидав его в море, складав свою долю в руки Бога. Бог віддав его нам і ти згодиш ся зі мною, коли тобі скажу, що хотів вибрати нас за спасителїв тих нещастних.

— Не розумію тебе, Єлено — сказав льорд Ґленарван.

В цїлій дружинї панувало глубоке, торжественне мовчанє.

— Хочу сказати, — відповіла леді Єлена — що добре було би, коли-б ми в першій хвилї нашого подружа розпочали добрим дїлом. Дорогий мужу! Щоби менї зробити приємність, предкладав ти прогульку по мори на нашім яхтї. Але чи може бути більша і правдивійша приємність, як виратувати нещастних, від свого власного краю опущених?

— Єлено! — скрикнув льорд Ґленарван.

— Ти мене розумієш, Едварде; наш *Дункан* знаменитий і добре збудований корабель. Може сьміло пустити ся на полудневі моря, може об'їхати довкола землю і об'їде, як того буде треба! Ідьмо, Едварде, пливім глядати капітана Ґранта!

У відповідь на ті сьмілі слова протягнув льорд Ґленарван руку до своєї молодої жінки і притиснув еї з усьміхом радости до серця, а Мария і Роберт окривали еї руки поцїлуями.

В часї тої нїмої зворушуючої сцени клїкнули зворушені до глубини замкові слуги:

— Нехай живе наша панї! Честь льордови і леді Ґленарван!

V.

Від'їзд Дункана.

Ми вже раз сказали, що леді була женщиною як хороброго так і благородного духа; послїдний еї поступок був сьвіжим, неоспоримим доказом того. Льорд Ґленарван справедливо гордив ся жінкою, котра була спосібна зрозуміти его і всюди іти за ним. Гадка піти з помочию капітанови Ґрантови зродила ся вже в его серци, коли від'їздив до Льондона і коли з гори привиджував, що его просьбу відкинуть. Не виявляв еї аж доси, бо не міг освоїти ся з гадкою, що буде мусїв покинути улюблену жінку. Але коли леді Єлена стала сама того домагати ся, упали всї перепони. Замкові слуги повитали вдячним окликом радости предложенє своєї панї — тут-же ішло о ратоване їх братів, Шкотів; отже й льорд Ґленарван повтаряв в серци оклики своїх підвластних.

Скоро від'їзд постановлено, не було нї одної хвилї до страченя. Того самого дня вислав льорд Ґленарван до Джона Менґлїса приказ, щоби приплив з *Дунканом* до Ґлезґо і приготовив всьо, що потрібне до далекої подорожи по полудневих морях а може й на дорогу довкола землї.

(Дальше буде).

За редакцию відповідає: Адам Креховецкий.

І Н С Е Р А Т И.

Берненьскі

СУКНА

Материї модні

і Р Е Ш Т К И.

Найдешевше жерело закупна найґустовнїйших і найлучших фабрикатів.

Жадати належить

богатих колекций найновших материй весняних і лїтних, камґарнових, шевіотових і найлучшого льодену зі складу ц. к. уприв. фабрик товарів з найлучшої вовни і сукна виборового у

МОРИЦА ШВАРЦА

в Цвіттау (Берно.)

Всякі сукна уніформові для товариств. 51

І найменшу скількість висилає ся. Неподобаючий ся товар приймає ся назад. Взірцї франко. Висилка за побранем.

Тисячні признаня.

Взірцї на котрі нїчого не замовляє ся, прошу звернути.

Інсерати

(„оповіщеня приватні“), як для „Народної Часописи“ так також для „Ґазети Львівскої“ принимає лиш „Бюро дневників“ ЛЮДВИКА ПЛЬОНА, при улицї Кароля Людвика ч. 9, де також знаходить ся Експедиция місцева тих ґазет.

Книжка до науки вареня

вийшла з друку

в рускім язицї.

Обіймає она:

всякі зупи, борщі, холодники, пульпети, книдлї, раки надївані до зуп і др. Найрізнороднїйші знамениті печені, зрази, біґоси, озори, пітуфади, телятину, вепровину, баранину.

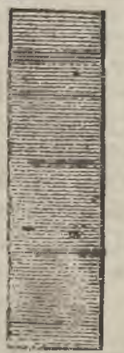
Науку

виготовленя знаменитих сосів, що єсть найбільшою штукою.

Леґумини, ярину і др.

Цїна 70 кр.

По присланю переказом почтовим **76 кр.** висилає franco Друкарня нар. **В. Манєцкого,** Львів, ул. Коперніка ч. 7. 52

Е. Патрах

в Стрию.

Сталеві плиткі ткацкі для ткачів, до 25 ганґів — за кождий ґанґ 6 кр., висше 25 ґанґів по 5 кр. кождий ґанґ. Плити достарчають ся після цїн. Найслабша нитка не прірве ся. **Плити ті заощаджують 6 разів часу а 4 рази роботу.** 50

Е. Патрах в Стрию.

Бюро дневників і оголошень

Л. ПЛЬОНА

у Львові

улиця Кароля Людвика число 9.

приймає

абонамент на всї дневники

по цїнах оригінальних.

С. Кельсен у Відни

поручає:

Кльосети з перепливом води і без того. — Рури кльосетові. — Каналові насади з патентовим замкненем. — Збірники на воду. — Комплетні уряджeня купелеві. — Вентілятори. — Прибори до водотягів, як також рури ляні і ковані. — Помпи, фонтани і всякі арматури.

Заступники для Галичини і Буковини

ГЕРМАН ГАМЕЛЬ у Львові Пасаж Гавсмана ч. 8.

На жадане висилає ся катальоґи.

8

Поручає ся

торговлю вин ЛЮДВИКА ШТАДТМІЛЛЬЕРА у Львові.

З друкарнї В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера.